

REGLER OCH RIKTLINJER GÄLLANDE FÄRDTJÄNST OCH RIKSFÄRDTJÄNST

Fastställda av kommunfullmäktige 2002-09-30, § 67

Reviderade av kommunfullmäktige 2006-06-12 § 59

Inledning

Varje kommun ska som tidigare ansvara för att färdtjänst anordnas i kommunen. Färdtjänstfrågorna har lyfts ut ur socialtjänstlagen (SoL) och en helt ny lag har införts fr o m 980101. Enligt den nya lagen ska tillstånd till färdtjänst meddelas den som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Kommuner och landsting ska hantera såväl färdtjänst och riksfärdtjänst som ordinarie kollektivtrafik och denna anpassning stimuleras också övergångsvis med hjälp av statliga medel. Målet är att öka resandet inom kollektivtrafiken och att öka valfriheten för funktionshindrade i resandet.

1998-01-01 trädde tre nya lagar i kraft inom området samhällsbetalda resor:

1. Lag om färdtjänst. Ersatte socialtjänstlagens (1980:620) bestämmelser om färdtjänst. Färdtjänst betraktas i lagen om färdtjänst primärt som en transportform, inte som en form av bistånd.
2. Lag om riksfärdtjänst. Riksfärdtjänsten kommer att tillhandahållas på i stort sett oförändrade villkor. Kraven för att beviljas riksfärdtjänst är högre än för färdtjänst.
3. Lag om ansvar för viss kollektiv persontrafik. Ersatte lagen (1978:438) om huvudmannaskap för viss kollektiv persontrafik

Bakgrunden till de nya lagarna var regeringens proposition 1996/97 - "Mer tillgänglig kollektivtrafik". Lagstiftarens syfte med de nya lagarna var att skapa förutsättningar för samordning av olika former av samhällsbetalda resor samt att ordinarie kollektivtrafik skall göras mer tillgänglig för funktionshindrade. Färdtjänst ska vara ett komplement till kollektivtrafiken och varje kommun ansvarar för att färdtjänst anordnas i kommunen.

Kostnaderna för färdtjänst och riksfärdtjänst ska begränsas genom ändrat resande, främst genom fler resor i ordinarie linjetrafik och genom ökad samordning.

Varje kommun har även skyldighet att pröva tillstånd om riksfärdtjänst och lämna ersättning till den som på grund av sitt funktionshinder måste resa på särskilt kostsamt sätt. Egenavgiften för den resande ska motsvara normala resekostnader.

Avgiften bestäms av regeringen och regleras i en särskild förordning. Kraven för att få riksfärdtjänst är högre än för att få tillstånd till färdtjänst.
Riksfärdtjänst är resor inom Sverige men sträcker sig utanför färdtjänstens område.

1. Tillämpningsregler för färdtjänst i Timrå kommun

1.1 Vad är färdtjänst?

Färdtjänst är ett kompletterande kollektivt transportsystem. Färdtjänst beviljas den som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Funktionshindret ska vara bestående under minst sex månader.

Färdtjänstillstånd beviljas enbart för resor av privat karaktär.

Färdtjänstillstånd medges ej på grund av att allmänna kommunikationer saknas på vissa sträckor eller vid vissa tider.

1.2 Tillstånd

Färdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd. Ansökan om tillstånd provas för sökande som är *folkbokförd* i kommunen. Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid eller tills vidare.

Färdtjänstresa kan ske hela dygnet och beställs via en av kommunen angiven beställningscentral. Resan ska beställas senast en timma i förväg, för specialfordon gäller två timmar.

1.3 Färdtjänstområde

Resor med färdtjänst får företas inom en radie av 5 mil från bostaden. Särskilt tillstånd kan beviljas för arbetsresor om arbetsplatsen ligger längre bort än 5 mil från bostaden.

1.4 Resor som bekostas av andra

Färdtjänst får inte anlitas vid resa som bekostas av *annan huvudman*. T ex gäller detta resor till och från läkare, sjukgymnast, tandläkare eller utbildningsresor som bekostas av arbetsmarknadsverket. Resor som anordnas i kommunala, landstingskommunala, statliga eller privata verksamheter ska bekostas av respektive verksamhet enligt principen att varje verksamhet ska stå för sina egna kostnader. Undantag från denna regel är resor till och från daglig verksamhet (daglig verksamhet enligt LSS-beslut). Timrå kommun har beslutat att utöver färdtjänstlagens krav hantera dessa resor på samma sätt som arbetsresor enligt färdtjänstlagen.

1.5 Barn

Barn som är under tio år kan som regel inte beviljas färdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte med kollektivtrafiken utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare.

Beslut om färdtjänst kan dock fattas om barnet p.g.a. sitt funktionshinder har skrymmande hjälpmedel, är starkt infektionskänsligt eller om funktionshindret medför att barnet har väsentliga svårigheter att resa med kollektivtrafiken trots medverkan av förälder eller annan vårdnadshavare.

1.6 Antal resor

Antal *privatresor* som kan beviljas för personer med taxitillstånd är 150 enkelresor per år eller 12 enkelresor per månad. Om särskilda skäl föreligger kan en utökning av antalet privatresor beviljas efter prövning under en kortare period.

Arbetsresor beviljas efter prövning med högst 2 resor per dag och räknas ej in i de 150 enkelresorna. Med arbetsresa menas resor till/från betalt arbete samt resor till och från daglig verksamhet.

Om det finns särskilda skäl kan färdtjänst beviljas med begränsat tillstånd. Tillståndet kan då förenas med föreskrifter om hur många resor tillståndet omfattar och inom vilket område resor får göras.

1.7 Ledsagare

Gravt funktionshindrade som behöver hjälp för att genomföra färdtjänstresan kan efter ansökan få tillstånd till ledsagare som medföljer utan kostnad. Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan.

1.8 Service

Normal service vid färdtjänstresan innebär att chauffören ska hjälpa resenären mellan fordonet och entréer som ligger i markplanet. Chauffören ska även hjälpa till med högst tre kassar till entréer i markplanet.

Hjälp utöver normal service kan beviljas efter behovsprövning.

1.9 Bärhjälp

Bärhjälp beviljas endast om detta sker i samband med färdtjänstresa.

1.10 Husdjur, hjälpmedel och bagage

Mindre djur, i korg eller dylikt, samt ledarhund i sällskap med synskadad åker utan kostnad. För övriga djur tillämpas barnbiljett. Erforderliga hjälpmedel samt högst tre kassar får medtagas.

1.11 Resa i annan kommun

Färdtjänstresenär från Timrå kommun kan under högst 3 månader/år få färdtjänstresor i annan kommun. Resor i annan kommun skall inräknas i de 150 resor som gäller för varje färdtjänstberättigad.

Kostnaden vid resa i annan kommun blir i första hand den andra kommunens egenavgifter och i andra hand Timrå kommuns egenavgifter. Vid resor i kommuner där egenavgifterna debiteras i efterhand sker debitering enligt Timrå kommuns regler med undantag för resor i Stockholm som debiteras med 50:-/resa. Vid resa i annan kommun krävs en *ansvarsförbindelse* som visar att den resande är beviljad färdtjänst i hemkommunen. En ny ansvarsförbindelse krävs vid varje tillfälle som resenären vistas i annan kommun.

1.12 Återkallelse, m m

Ett färdtjänstillstånd kan återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten. Föreskrifter och villkor får ändras om ändrade förhållanden föranleder det.

2. Avgifter

2.1 Egenavgifter

Kostnaden för den resande är:

0 – 15 km = 30 kr

16 – 50 km = 1,5 ggr länstrafikens enkelpris för sträckan.

Den som reser med specialfordon betalar motsvarande länstrafikens enkelpris för sträckan.

2.2 Ledsagare

Beviljad ledsagare betalar ingen egenavgift. Resekostnaden för ledsagare ersätts av kommunen.

2.3 Medresenär

För medresenär gäller samma kostnader som för den färdtjänstberättigade. Barn som reser med färdtjänstberättigad vuxen, 0-7 år betalar ingen avgift och barn 7-19 år betalar halv egenavgift.

2.4 Bussresa med följeslagare/ledsagare

Färdtjänstberättigad får utan kostnad ta med en följeslagare på alla Länstrafikens busslinjer. Den färdtjänstberättigade visar sitt färdtjänstkort och betalar sin bussbiljett.

2.5 Arbetsresor

För arbetsresa betalar den resande aldrig mer än länstrafikens enkelpris för resan. Den resande debiteras så långt det är möjligt enligt Länstrafikens rabattsystem.

3. Ansökan och beslut/handläggningsrutiner

3.1 Ansökan

Ansökan om färdtjänst skall ske hos hemkommunen där den sökande är folkbokförd. Ansökan om färdtjänst samt omprövning av färdtjänst görs hos utredare på ekonomikontoret som innehar delegation att utreda och fatta beslut om färdtjänstillstånd.

3.2 Färdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som framkommer i en dialog mellan den sökande och utredaren. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst dokumenteras i färdtjänstutredningen. Förvaltningslagens regler gäller. Om samtalet inte ger tillräckligt underlag för beslut kan, efter medgivande av den sökande, kontakt tas med hemtjänsten, distriktssköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande.

3.3 Beslut

Beslutet ska innehålla vilka tillståndsnivåer som gäller, giltighetstid och om tillståndet är begränsat i någon form.

Ett ärende får inte avgöras utan att sökanden har underrättats om uppgifter som tillförts ärendet genom någon annan än den sökande. Vid ett eventuellt avslag skall färdtjänstutredning och ev. läkarintyg kommuniceras med den sökande före beslut. Om den sökande anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta

dokumenteras. Skriftligt beslut med besvärshänvisning skickas alltid hem till den sökande vid avslag.

3.4 Tillståndets giltighet/omprövning/förlängning

Vid beslut om färdjänstillstånd är giltighetstiden beroende av funktionshindrets varaktighet. Osäker varaktighet ger kort giltighetstid, varaktigt funktionshinder kan ge tills vidare tillstånd. Omprövning sker vid ändrade förhållanden.

Beviljade resor under vinterperioden medger resor från 1 oktober till 30 april.

3.5 Avslag/Överklagande

Om den sökande är missnöjd med beslutet, helt eller delvis kan det överklagas till Länsrätten som förvaltningsbesvär.

Vid avslag eller delavslag skickas informationen om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Ansvarig handläggare är skyldig att hjälpa den sökande med överklagandet om så önskas.

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering.

4. Tillämpningsföreskrifter för riksfärdtjänst

4.1 Vad är riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är till för den som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt inom Sverige. Riksfärdtjänsten ska göra det möjligt att göra längre resor inom Sverige till normala kostnader.

Riksfärdjänstillstånd beviljas enbart för resor av privat karaktär, t ex rekreation, fritid- eller annan enskild angelägenhet.

Riksfärdjänstillstånd medges ej på grund av att allmänna kommunikationer saknas på vissa sträckor eller vid vissa tider.

4.2 Tillstånd

Riksfärdtjänst får anlitas av den som efter ansökan fått tillstånd till det. Ansökan prövas för sökande som är folkbokförd i kommunen.

4.3 Färdsätt

Riksfärdjänstillstånd skall beviljas för de färdsätt som med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning och övriga omständigheter medför lägsta kostnad.

4.4 Resor som bekostas av andra

Riksfärdjänstillstånd beviljas ej till resor där stat, kommun, landsting, organisation, företag eller annan betalningsansvarig finns.

4.5 Barn under 12 år

Barn under 12 år kan beviljas riksfärdtjänst t ex om det inte klarar en tidskrävande resa eller har ökat platsbehov till följd av funktionshindret och detta inte kan tillgodoses i allmänna kommunikationer.

4.6 Ledsagare

Med ledsagare avses en person som följer med resenären för att hjälpa till under resan.

Den som är beviljad riksfärdtjänst med ledsagare får i samband med riksfärdtjänstresa ta med en ledsagare utan kostnad.

Ledsagare kan även beviljas om resenären genom att ha ledsagare kan resa på ett billigare sätt. Exempelvis kan ledsagare beviljas om resenären då kan åka buss istället för taxi. Biljettkostnaden för ledsagaren betalas av kommunen.

4.7 Riksfärdtjänsttillståndets omfattning

Den som har beviljats riksfärdtjänst har rätt till resor i den omfattning, med den typ av fordon och med den service som framgår av beslutet.

Ett tillstånd för riksfärdtjänst kan ske med kollektiva färdmedel eller med särskilt anpassat fordon, d v s taxi eller specialfordon.

Riksfärdtjänsttillståndet gäller för enstaka resor eller undantagsvis för ett bestämt antal resor under högst tre år.

4.8 Samåkning

Samåkning med anpassade fordon tillämpas då detta är ett komplement till kollektiva färdmedel. Vid de tillfällen samåkning sker, skall omvägstiden vara rimlig i förhållande till kollektiva färdmedel. Undantag från samåkning beviljas endast då medicinska behov föreligger.

4.9 Husdjur

Husdjur får medföras enligt de regler som gäller för respektive transportform.

4.10 Bagage

Riksfärdtjänst innebär persontransport. Resenär har rätt att medtaga normalbagage. Med normalbagage avses *två* resväskor.

Handikapphjälpmedel som t ex hopfällbar rullstol, bockar och rollator räknas inte som bagage.

Uppkommer extra kostnader för transport för nödvändiga handikapphjälpmedel ersätts dessa av kommunen. Ett exempel är en tung elektrisk rullstol som inte kan transporteras med flyg samtidigt som resan genomförs, utan måste transporteras separat på annat sätt.

4.11 Återkallande av riksfärdtjänsttillstånd

Ett beviljat tillstånd kan återkallas om resenären gör allvarliga eller upprepade överträdelse av gällande regler. Ett beviljat tillstånd kan också återkallas på grund av ändrade förhållanden eller om det framkommer förhållanden som inte tidigare varit kända.

5. Avgifter

5.1 Resenärens avgift

Den resande ska betala en egenavgift som motsvarar normala resekostnader med allmänna färdmedel. Egenavgiften finns reglerad i Förordning om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst, SFS 1993:1148 med ändring SFS 1997:782.

Vid resa med tåg, buss och flyg skickas räkningen på egenavgiften till den riksfärdtjänstberättigade. Egenavgiften ska betalas inom 14 dagar. Vid resa med taxi eller specialfordon betalas egenavgiften direkt till chauffören.

5.2 Ledsagares avgift

Beviljad ledsagare betalar ingen egenavgift. Resekostnaden för ledsagare ersätts av kommunen.

5.3 Medresenärs avgift

Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenär den faktiska kostnaden för sin resa.

Vid resa med taxi eller specialfordon betalar medresenär samma avgift som den riksfärdtjänstberättigade.

6. Ansökan och beslut

6.1 Ansökan

Ansökan om riksfärdtjänst skall ske hos hemkommunen där den sökande är folkbokförd. Ansökan skall normalt vara kommunen tillhanda senast tre veckor före tänkt avresedag. Inför storhelger är arbetsbelastningen stor och många avgångar fullbokade, varför resenären i sådana fall bör vara ute i extra god tid. Ansökan om riksfärdtjänst görs hos utredare på ekonomikontoret som innehar delegation att utreda och fatta beslut om riksfärdtjänstillstånd.

Ansökan kan gälla generella tillstånd eller enstaka resa. Om den sökande inte är känd hos utredaren ska alltid en personlig kontakt utgöra grunden i utredningen.

6.2 Utredning

Det primära beslutsunderlaget är det som framkommer i en dialog mellan den sökande och utredaren. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst dokumenteras i färdtjänstutredningen. Förvaltningslagens regler gäller. Om samtalet inte ger tillräckligt underlag för beslut kan, efter medgivande av den sökande, kontakt tas med hemtjänsten, distriktssköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande.

6.3 Beslut

Beslut kan avse tillstånd som gäller för

- en enstaka resa
- ett generellt tillstånd med giltighetstid högst 3 år

Beslutet ska delges muntligt eller skriftligt. Avslag delges alltid skriftligt med besvärshänvisning. Ett ärende får inte avgöras utan att sökanden har underrättats om uppgifter som tillförts ärendet genom någon annan än den sökande. Vid ett eventuellt avslag skall färdtjänstutredningen kommuniceras med den sökande före beslut.

Av Riksfärdtjänstillståndet skall framgå:

- giltighetstid
- vilket/vilka färdmedel som får användas
- om ledsagare skall medfölja

- resmål
- övrig nödvändig information

Avrese- och ankomsttiden kan förskjutas. Vid speciella händelser (t ex begravning eller tävlingar) ska resenären vara framme på resmålet i rätt tid.

Allergiserade fordon kan erhållas endast om riksfärdtjänstillståndet medger detta. Sådant undantag beviljas endast då medicinska behov föreligger.

6.4 Avslag/Överklagande

Om den sökande är missnöjd med beslutet, helt eller delvis kan det överklagas till Länsrätten som förvaltningsbesvär.

Vid avslag eller delavslag skickas informationen om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Ansvarig handläggare är skyldig att hjälpa den sökande med överklagandet om så önskas.

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering.